

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1367

Vragen van de leden **Kalma** en **Linhard** (beiden PvdA) aan de staatssecretaris van Economische Zaken en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *de prestaties van pensioenfondsen inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen*. (Ingezonden 21 december 2009)

1

Hebt u kennisgenomen van het rapport «Benchmark Responsible Investment by Pension Funds in the Netherlands 2009»?¹

2

Wat is uw oordeel met betrekking tot de, met name bij de ondernemingspensioenfondsen, teleurstellende prestaties inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen, mede gelet op het feit dat u in uw kabinetsvisie het belang van de pensioenfondsen sterk hebt benadrukt?²

3

Wat vindt u van de, bij onder andere Albert Heijn, AkzoNobel en Philips, geconstateerde discrepantie tussen de duurzaamheidsprestaties van het bedrijf en het bedrijfspensioenfonds?

4

Is het waar dat pensioenfondsen onder artikel 146 Pensioenwet verplicht zijn een jaarrekening en jaarverslag vast te stellen

overeenkomstig titel 9, boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, en dat zij derhalve ook moeten rapporteren over niet-financiële prestatie indicatoren? Zo ja, kunnen zij hiervoor gebruik maken van de herziene Richtlijn-400? Zo nee, acht u een bepaalde mate van verplichte transparantie wenselijk?

5

Hoe staat u tegenover de suggestie van de heer Borgdorff, oud-directeur van de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen, dat het goed zou zijn om een platform voor sociale- en milieucriteria voor de pensioenfondsen op te zetten?³

6

Bent u bereid, gezien de recente toezegging van de regering om vaker en proactiever met bedrijven de dialoog aan te gaan over MVO-problemen⁴, om met de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen, de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen en de Unie van Beroepspensioenfondsen en de VBDO in overleg te treden over het stimuleren van maatschappelijk verantwoord investeren door pensioenfondsen?

7

Bent u daarnaast bereid om in een brief aan de slecht presterende pensioenfondsen aan te dringen tot het integreren van duurzaamheid in

het beleggingsbeleid, en het ondertekenen van de UN Principles for Responsible Investment?

¹ VBDO, 8 december 2009: «Benchmark Responsible Investment by Pension Funds in the Netherlands 2009» (VBDO: Vereniging van beleggers voor duurzame ontwikkeling).

² Kabinetsvisie Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen 2008–2011, «Inspireren, innoveren, integreren», december 2007 (Kamerstuk 26 485, nr. 53).

³ het Financieele Dagblad, 14 november 2007: «Pensioenfondsen verantwoord aan de slag».

⁴ MVO: maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Heemskerk** (Economische Zaken), mede namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ontvangen 26 januari 2010)

1

Ja.

2

Pensioen is een arbeidsvoorwaarde. Dit betekent dat werkgever en werknemer zelf afspraken maken over hun pensioen, zij zijn primair verantwoordelijk voor de aanvullende pensioenen. De overheid heeft hier een beperkte rol, gericht op zekerstelling dat de gedane toezeggingen ook kunnen worden nagekomen. De belangrijkste eis is dat het beleggingsbeleid op een prudente wijze dient te geschieden en dat de beleggingen in het belang van

de aanspraak- en pensioengerechtigden plaatsvinden. In de «Kabinetsvisie Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen 2008–2011» is gesteld dat er een belangrijke rol ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen is weggelegd voor de Nederlandse financiële sector, waartoe ook de pensioenfondsen behoren. In deze kabinetsvisie is door het kabinet gewezen op de eigen verantwoordelijkheid van de pensioenfondsen ten aanzien van het beleggingsbeleid en op de initiatieven die door de sector zelf zijn genomen. Zo hebben de pensioenkoopels Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen, Unie van Beroepspensioenfondsen en de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen in 2007 het initiatief genomen om pensioenfondsen op te roepen beleid met betrekking tot verantwoord beleggen te formuleren. Hiervoor was door de koopels een handreiking opgesteld.

In 2009 is door de pensioenkoopels geïnventariseerd hoe de pensioenfondsen met verantwoord beleggen omgaan. In 2006 is ook onderzoek gedaan naar verantwoord beleggen door pensioenfondsen. Hoewel de exacte vraagstelling en steekproefgrootte in beide onderzoeken van elkaar afweken, gaf het onderzoek over 2006 aan dat 33% van de geënquêteerde fondsen beleid had geformuleerd en in het onderzoek van 2009 bedroeg dit 73%. De pensioenkoopels gaan hun onderzoek in 2012 herhalen. Het onderzoek van de VBDO uit 2009 laat een groei zien ten opzichte van de meting in 2007. Ten opzichte van 2008 is er geen sprake van een verschil. Het kabinet ziet echter wel dat de pensioenfondsen in toenemende mate aandacht hebben voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Er is de afgelopen jaren vooruitgang geboekt op dit onderwerp en het is duidelijk dat de pensioenkoopels dit onderwerp op de agenda willen houden.

3
Artikel 23 van de Pensioenwet stelt dat een werkgever een pensioenovereenkomst onmiddellijk onderbrengt bij een pensioenuitvoerder, een pensioeninstelling uit een andere lidstaat of een verzekeraar met een zetel buiten Nederland. Deze eis heeft

tot doel de voor pensioen bestemde gelden af te scheiden van het vermogen van de werkgever. Op die manier wordt gewaarborgd dat deze gelden door de werkgever niet voor andere doeleinden dan pensioen kunnen worden aangewend en dat de voor pensioen bestemde gelden niet verloren gaan bijvoorbeeld in geval van faillissement van de werkgever. Het fonds heeft een eigenstandige verantwoordelijkheid, namelijk het beheren van het pensioengeld in het belang van de deelnemer. Hierbij is van belang dat het fonds prudent handelt. Het kan zijn dat het fondsbestuur een andere strategie aanhangt dan de onderneming waarvoor het pensioenfonds de pensioenregeling uitvoert. Dat neemt niet weg dat de onderneming zelf invloed kan uitoefenen op het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. De werkgever kan namelijk in de afspraken die gemaakt worden met het fonds aangeven dat bepaalde duurzaamheidscriteria meegenomen moeten worden. Verder zitten werkgevers en werknemers in de fondsbesturen waar zij dit onderwerp van maatschappelijk verantwoord beleggen op de agenda kunnen zetten. Ook de betrokken (gewezen) deelnemers van het fonds kunnen het bestuur van een pensioenfonds aanspreken op het beleggingsbeleid. Zo adviseert de deelnemersraad over de vaststelling van de actuariële en bedrijfstechnische nota waarin in ieder geval een omschrijving is opgenomen van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de manier waarop wordt belegd. En verder is in de principes voor goed pensioenfondsbestuur geregeld dat het pensioenfonds verantwoording moet afleggen over haar beleid aan haar verantwoordingsorgaan.

4
Dat is niet waar. Artikel 146 van de Pensioenwet stelt dat een pensioenfonds met een zetel in Nederland binnen zes maanden na afloop van het boekjaar de jaarrekening en het jaarverslag overeenkomstig titel 9, Boek 2 van het BW vaststelt. Met dien verstande dat de in artikel 360, derde lid, 396 en 397 geformuleerde uitzonderingen niet van toepassing zijn. De uitzondering betreft onder andere het artikel dat gaat over de niet-financiële prestatie-indicatoren.

Het kabinet is van mening dat transparantie een groot goed is en behulpzaam kan zijn bij het debat binnen pensioenfondsen. Pensioenfondsen kunnen daarbij gebruik maken van de herziene Richtlijn 400 Jaarverslag van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Het kabinet hecht hierbij aan de eigen verantwoordelijkheid van partijen. Pensioenfondsen zijn zelf verantwoordelijk als het gaat om hun beleggingsbeleid, waarbij zij zich uiteraard te houden hebben aan algemeen geldende beperkingen (zoals prudentiële toezichteisen). De pensioensector zelf heeft inmiddels maatregelen getroffen om de transparantie rond beleggingen van pensioenfondsen verder te verbeteren en blijft hier ook aandacht voor vragen. Het kabinet vertrouwt er op dat partijen hun verantwoordelijkheid zullen nemen.

5
De heer Borgdorff stelt in het betreffende artikel voor om een platform à la Eumedion op te richten. Dit is toentertijd een eigen initiatief van de sector geweest. Het kabinet is van mening dat de verantwoordelijkheid ten aanzien van het beleggingsbeleid daar moet liggen waar het hoort, namelijk bij de sector zelf. Mocht de sector zelf initiatieven ontplooiën om het onderwerp verder onder de aandacht te brengen en te houden, dan juicht het kabinet dit toe.

6 en 7
In gesprekken die het kabinet voert met het pensioenveld is het punt van het beleggingsbeleid al enkele malen aan de orde gesteld teneinde ontwikkelingen in de richting van meer transparantie te ondersteunen. Ook heeft het kabinet diverse onderzoeken en initiatieven van het pensioenveld op het punt van verantwoord beleggen ondersteund. Dat neemt niet weg dat het kabinet van mening is dat de verantwoordelijkheid ten aanzien van het beleggingsbeleid daar moet liggen waar het hoort, namelijk bij de sector zelf. Het is aan de fondsen en hun deelnemers om deze discussie te voeren. Gegeven de huidige ontwikkelingen acht het kabinet het nu niet opportuun om een dergelijke brief te sturen.